ĢENERĀLADVOKĀTA ANTONIO TICANO [*ANTONIO TIZZANO*] SECINĀJUMI,

sniegti 2006. gada 30. martā [1]

I — Ievads

1. Ar 2004. gada 14. decembra spriedumu, piemērojot EKL 234. pantu, *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa] (Francija) uzdeva Tiesai divus prejudiciālus jautājumus par EKL 88. panta 3. punkta interpretāciju un Kopienas tiesību vispārējiem principiem pierādīšanas nozarē.

2. Šie jautājumi tika uzdoti prasības ietvaros, ko cēla sabiedrība *Laboratoires Boiron SA* (turpmāk tekstā — "*Boiron*"), lai saņemtu summas atmaksāšanu, ko tā samaksāja *Agence centrale des organismes de sécurité sociale* [Sociālā nodrošinājuma iestāžu centrālā aģentūra] (turpmāk tekstā — "*ACOSS*") kā valsts nodevu par zāļu tiešo pārdošanu.

1 — Oriģinālvaloda — itāļu.

II — Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3. Šīs lietas nolūkos atgādināšu vispirms EKL 87. panta 1. punktu, kas nosaka — kā mēs to zinām, izņemot EK līgumā paredzētās atkāpes, — ar kopējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem, un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

4. Tāpat ir jāmin EKL 88. panta 3. punkts, kas attiecībā uz šo lietu nosaka:

"Visi plāni piešķirt vai mainīt atbalstu ir jādara zināmi Komisijai laikus, lai Komisija varētu iesniegt savas piezīmes."

Valsts tiesiskais regulējums

5. Valsts atbilstīgā tiesiskā regulējuma noteikumi šīs lietas nolūkā ir identiski tiem, kas aprakstīti manis sniegtajos secinājumos lietā *Ferring* [2], uz kuriem es atsaucos pilnīgākai informācijai. Es atgādināšu tikai galvenās detaļas, kuras mani interesē šajā lietā.

6. Francijā pastāv divi atšķirīgi zāļu izplatīšanas tīkli aptiekām, pirmajā no kuriem piegādātāji ir tā sauktie vairumtirgotāji, bet otrajā farmācijas laboratorijas pārdod zāles tieši.

7. Atbilstoši Sabiedrības veselības kodeksa R. 5124-2. pantam vairumtirgotājs ir "jebkurš uzņēmums, kas veic tādu zāļu pirkšanu un uzglabāšanu, kuras nav paredzētas to ietekmes uz cilvēkiem pētīšanai, lai tās izplatītu vairumtirdzniecībā nemainītā stāvoklī".

8. Īstenojot savas darbības, vairumtirgotājiem ir pienākums izpildīt īpašus sabiedrisko pakalpojumu pienākumus, kurus noteikušas Francijas iestādes, lai nodrošinātu zāļu piemērotu izplatīšanu tās teritorijā [3].

9. Ir jāuzsver, ka šie sabiedrisko pakalpojumu pienākumi ir noteikti tikai vairumtirgotājiem un neattiecas uz farmācijas laboratorijām, kuras izlemj pārdot savu produkciju, izmantojot tiešās pārdošanas sistēmu, vai nu neatkarīgā veidā (caur iekšējo nodaļu vai filiāli), vai ar *ad hoc* pilnvarnieka starpniecību.

10. Šīs lietas nolūkā jāmin arī 1997. gada 19. decembra Likums Nr. 97-1164 par sociālā nodrošinājuma finansējumu 1998. gadam [4] (turpmāk tekstā — "1997. gada 19. decembra likums"), ar kuru tika ieviesta īpaša nodeva par farmācijas laboratoriju veikto tiešo pārdošanu aptiekām. Īpaši jāmin šī likuma 12. pants, ar kuru Sociālā nodrošinājuma kodeksā tika iekļauts L. 245-6-1. pants, saskaņā ar kuru:

"Maksājums, kura apmērs atkarīgs no apgrozījuma Francijā pirms nodokļu nomaksas, kuru veido L. 162-17. pantā iekļautajā

2 — 2001. gada 8. maija secinājumi (2001. gada 22. novembra spriedums lietā C-53/00, *Recueil*, I-9067. lpp.).

3 — Līdz 1998. gada februārim šos pienākumus reglamentēja 1962. gada 3. oktobra rīkojums (1962. gada 12. oktobra *JORF*, 9999. lpp.). Šo sistēmu vēlāk grozīja ar 1998. gada 11. februāra Dekrētu Nr. 98-79 (1998. gada 13. februāra *JORF*, 2287. lpp.) un 1999. gada 4. marta Dekrētu Nr. 99-144 (1999. gada 5. marta *JORF*, 3294. lpp.).

4 — 1997. gada 23. decembra *JORF*, 18635. lpp.

sarakstā norādītās pārdotās zāles, izņemot vispārīgas zāles, kas noteiktas Sabiedrības veselības kodeksa L. 601-6. pantā, vairumā publiskajām aptiekām, slimokasu aptiekām un kalnraktuvju darbinieku aprūpes sabiedrībām piederošām aptiekām, kas attiecas uz uzņēmumiem, kuri izstrādā vienu vai vairākus farmācijas produktus, saskaņā ar Sabiedrības veselības kodeksa L. 596. pantu.

Šīs maksājums noteikts 2,5 % apmērā."

Minētā panta mērķis ir atjaunot vienlīdzīgo attieksmi pret izplatīšanas tīkliem piemēroto sistēmu, ļaujot atgūt *a posteriori* par labu farmācijas laboratorijām daļu no vairumtirgotāju rezervēm. [..]

Maksājums, kas tiek veikts ik ceturksni, tiek aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējā ceturksnī īstenoto apgrozījumu. To kontrolē *Agence centrale des organismes de sécurité sociale.* Visbeidzot, iegūtie līdzekļi tiek piešķirti *CNAMTS* (Valsts veselības apdrošināšanas slimokase)."

11. Aplūkotā nodeva, kas ir paredzēta, lai finansētu Valsts veselības apdrošināšanas slimokasi, ir apzināti noteikta tikai attiecībā uz farmācijas laboratoriju tiešajām pārdošanām (tātad, izņemot vairumtirgotāju veikto pārdošanu), lai atjaunotu konkurences nosacījumu līdzsvaru starp dažādiem zāļu izplatīšanas tīkliem.

13. Atzīmēšu, ka ar 2002. gada 20. decembra Likuma Nr. 2002-1487 16. pantu Sociālā nodrošinājuma kodeksa L. 245-6-1. pants tika atcelts ar 2003. gada 1. janvāri [5].

III — Fakti un process

12. Tas skaidri izriet no 1997. gada 19. decembra likumprojekta izklāstītajiem pamatojumiem:

"Pēdējos gados notikusī zāļu tiešās pārdošanas strauja attīstība var izraisīt kompensējamo zāļu izplatīšanas sistēmas destabilizāciju.

14. *Boiron* ir homeopātisko zāļu ražošanā specializējusies farmācijas laboratorija, kuras šī sabiedrība izplata Francijā ar tiešās pārdošanas sistēmas palīdzību vai ar vairumtirgotāju starpniecību.

5 — "Likums par sociālā nodrošinājuma finansēšanu 2003. gadam" (2002. gada 24. decembra *JORF*, 21482. lpp.).

15. Lai maksātu nodevu par tiešo pārdošanu par 1998. un 1999. gadu — ar 1997. gada 19. decembra likumu noteikto maksājumu (turpmāk tekstā — "apstrīdētā nodeva") —, *Boiron* deklarēja *ACOSS* tikai to apgrozījumu, ko veido tiešā pārdošana aptiekām, bet nevis to, ko veido pārdošana ar vairumtirgotāju starpniecību.

16. *ACOSS*, uzskatot, ka šis pēdējais apgrozījums arī ir jāņem vērā nodevas aprēķinā, veica nodevas apmēra pārrēķinu.

17. *Boiron* samaksāja pieprasītās summas, tomēr apstrīdot to pamatotību, un vērsās ar administratīvu prasību *ACOSS* administrācijas padomē.

18. Tā kā minētā iestāde nesniedza atbildi, *Boiron* vērsās *Tribunal des affaires de sécurité sociale de Lyon* [Lionas Sociālā nodrošinājuma lietu tiesa], lūdzot atmaksāt samaksātās summas un norādot, ka atbrīvojums no apstrīdētās nodevas ir nelikumīgs valsts atbalsts vairumtirgotājiem EKL 92. panta (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem EKL 87. pants) izpratnē.

19. 2000. gada 3. jūnijā minētā tiesa piesprieda *ACOSS* atmaksāt *Boiron* pieprasītās summas. Tomēr vēlāk *Cour d'appel de Lyon* [Lionas Apelācijas tiesa], kurā ar apelāciju vērsās minētā valsts iestāde, atcēla šo tiesas spriedumu.

20. Tad *Boiron* iesniedza kasācijas sūdzību *Cour de cassation*, kura, apšaubot Kopienas judikatūras par valsts atbalstiem piemērošanas jomu, ar 2004. gada 14. decembra spriedumu nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai Kopienu tiesības ir interpretējamas tādējādi, ka farmācijas laboratorija, kurai saskaņā ar 12. pantu 1997. gada 19. decembra Likumā Nr. 97-1164 par sociālā nodrošinājuma finansējumu 1998. gadam ir pienākums veikt iemaksu, var atsaukties uz to, ka vairumtirgotāju neaplikšana ar iemaksu ir valsts atbalsts, lai saņemtu šī maksājuma atmaksu?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša un ja atmaksas lūguma apmierināšana ir atkarīga tikai no atmaksas pieteikuma iesniedzēja iesniegtajiem faktiem, tad, vai Kopienu tiesības ir interpretējamas tādejādi, ka par tādu pierādīšanas kārtību, kuras rezultātā ir praktiski neiespējami vai pārmērīgi grūti panākt tādas samaksātās obligātās iemaksas atmaksu, kāda ir paredzēta Sociālā nodrošinājuma kodeksa 245-6-

1 pantā, kuru atbildīgajai iestādei lūdz atmaksāt, pamatojot, ka vairumtirgotāju atbrīvojums no iemaksas ir Eiropas Kopienu Komisijai nepaziņots valsts atbalsts, var uzskatīt tādas valsts tiesību normas, kas paredz, ka atmaksu veic, ja pieteikuma iesniedzējs pierāda, ka atbrīvojuma saņēmēju ieguvums pārsniedz izmaksas, kas tiem radušās sakarā ar valsts tiesiskajā regulējumā noteikto sabiedrisko pakalpojumu pienākumu izpildi, vai ka nav izpildīti Tiesas 2003. gada 24. jūlija spriedumā lietā *Altmark* noteiktie nosacījumi?"

IV — Juridiskā analīze

Par pirmo jautājumu

Ievada apsvērumi

21. Ir jāprecizē, ka tiesvedības laikā Union de recouvrement des cotisations de sécurité sociale et d'allocatins familiales (turpmāk tekstā — "URSSAF") pārņēma ACOSS tiesības un pienākumus.

22. Tādējādi uzsāktajā tiesvedībā *Boiron, URSSAF,* Francijas valdība un Eiropas Kopienu Komisija ir iesniegušas rakstiskus apsvērumus un uzklausītas 2005. gada 13. oktobra tiesas sēdē.

23. Ievadā ir jāatgādina, ka pamata lietas pamatā esošās nodevas raksturs jau ir apskatīts iepriekš minētajā lietā *Ferring.* Šajā lietā Tiesa nosprieda, ka minētā nodeva ar to, ka tā bija uzlikta tikai farmācijas laboratoriju veiktām tiešajām pārdošanām, bija valsts atbalsts vairumtirgotājiem, ciktāl priekšrocība, ko tie guva no zāļu tiešās pārdošanas, pārsniedza to segtās papildu izmaksas, kas saistītas ar sabiedriskā pakalpojuma pienākuma izpildi [6].

24. Ir tāpat jāatgādina, ka ar 2002. gada 20. decembra likumu Francija atcēla šo iemaksu.

25. Līdz ar to šīs tiesvedības ietvaros minētā problēma attiecas tikai uz iespējamām pret konkurenci vērstām sekām, kuras izraisīja šīs

6 — 2. zemsvītras piezīmē minētais 2001. gada 22. novembra spriedums Lietā *Ferring,* 14.–29. punkts.

nodevas uzlikšana iepriekšējos gados pirms tās atcelšanas. Ar pirmo jautājumu *Cour de Cassation* vēlas uzzināt, vai uzņēmumi, kuri jau ir samaksājuši šo nodevu, var tiesā pieprasīt tās atmaksāšanu gadījumā, ja tiktu konstatēts, ka tā ir valsts atbalsts.

Vērtējums

26. Pēc iesniedzējtiesas domām, Tiesas judikatūra par šo jautājumu nav īsti skaidra. Tik tiešām, spriedumā lietā *Banks*, šķiet, ka Tiesa principā noraidīja, ka obligātās iemaksas veicēji varētu norādīt uz to, ka citām personām piešķirtais atbrīvojums no nodokļiem ir valsts atbalsts, lai izvairītos no minētās iemaksas maksāšanas vai lai iegūtu tās atmaksu [7]. Šo risinājumu vēlāk apstiprina spriedums apvienotajās lietās *Sea-Land* [8].

27. Tomēr iesniedzējtiesa tāpat arī norāda, ka iepriekš minētajā lietā *Ferring* un lietā *GEMO* [9], kurās savukārt tika izvirzīti līdzvērtīgi jautājumi tiem, kas tika apskatīti iepriekš minētajās lietās *Banks* un *Sea-Land*, Tiesa nebija speciāli izslēgusi šo iespēju. Katrā ziņā Tiesa spriedumā apvienotajās lietās *Van Calster* u.c. ir pieņēmusi, ka konkrētos apstākļos, valstu tiesas var nospriest atmaksāt nodevas vai iemaksas, kas ir atbalsta neatņemama sastāvdaļa [10].

28. Vispirms nepavisam nav jāatgādina, ka Kopienas kontrole atbalstu nozarē vēlas novērst izkropļojumus, kurus daži valstu pasākumi varētu izraisīt konkurencē starp vienas un tās pašas nozares uzņēmumiem. Līdz ar to tad, ja valsts pasākums ir atzīts par nesavienojamu atbalstu, ir jānovērš šī pasākuma izraisītais izkropļojums, atjaunojot iepriekšējo situāciju [11]. Principā šī atjaunošana tiek panākta, uzliekot atbalsta saņēmējiem pienākumu atmaksāt nelikumīgos atbalstus iestādei, kura tos piešķīrusi; saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atbalsta atmaksāšana ir tā nelikumības atzīšanas loģiskas sekas [12].

7 — 2001. gada 20. septembra spriedums lietā C-390/98 (*Recueil*, I-6117. lpp., 80. punkts).

8 — 2002. gada 13. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-430/99 un C-431/99 *Sea-Land Service* un *Nedlloyd Lijnen* (*Recueil*, I-5235. lpp., 47. punkts).

9 — 2003. gada 20. novembra spriedums lietā C-126/01 *GEMO* (*Recueil*, I-13769. lpp.).

10 — 2003. gada 21. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-261/01 un C-262/01 *Van Calster* un *Cleeren* (*Recueil*, I-12249. lpp., 53. un 54. punkts).

11 — Skat. citu starpā 1995. gada 4. aprīļa spriedumu lietā C-348/93 Komisija/Itālija (*Recueil*, I-673. lpp., 26. punkts) un 1994. gada 14. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-278/92 un C-280/92 Spānija/Komisija (*Recueil*, I-4103. lpp., 75. punkts).

12 — Skat. it īpaši 1990. gada 21. marta spriedumu lietā C-142/87 Beļģija/Komisija (*Recueil*, I-959. lpp., 66. punkts) un iepriekš 11. zemsvītras piezīmē minēto 1995. gada 4. aprīļa spriedumu lietā Komisija/Itālija, 26. un 27. punkts.

29. Manis aplūkojamajā gadījumā, tā kā minētais atbalsts, kas bija apstrīdētās nodevas asimetriska uzlikšana vienīgi farmācijas laboratorijām, tādējādi piešķirot priekšrocības vairumtirgotājiem (kas nebija nodevas maksātāji), konkurences situācijas atjaunošana varētu notikt, ja vairumtirgotāji samaksā līdzvērtīgu summu tai, par kuru viņi saņēmuši būtisku nodokļu samazinājumu.

30. Kā es norādīju iepriekš, *Boiron* nevajadzēja izvēlēties šo ceļu, bet gan ieņemt tādu nostāju, kas izteiktu pretējo. Tā vietā, lai lūgtu maksāt summas, kuru apmērs atbilst vairumtirgotāju maksātajai nodevai, tā vērsās valsts tiesā ar atkārtotu prasību atmaksāt summas, kuras, tāsprāt, tā ir pārmaksājusi. Tādējādi ir jāpārbauda, vai šīs lietas konkrētajā gadījumā tāda darbība ir pieņemama, lai novērstu iespējamās atbalsta izkropļojuma sekas un atjaunotu *status quo ante*.

31. Par šo punktu lietas dalībnieki sniedza pavisam atšķirīgus apgalvojumus. *Boiron* uzskata, ka šajā lietā uzņēmumu, kas ir apstrīdētās nodevas maksātāji, samaksāto iemaksu atmaksāšana būtu vispiemērotākais veids, kā novērst minētos konkurences traucējumus. Kā uzskata prasītāja pamata prāvā, šajā gadījumā atbalsts rastos nevis no vairumtirgotāju neaplikšanas ar nodevu, bet gan no farmācijas laboratoriju aplikšanas ar nodevu, kas, cenšoties atjaunot līdzsvaru, ieviesta ar vienīgo mērķi radīt atšķirīgu nodokļu sistēmu attiecībā uz divām uzņēmumu kategorijām.

32. Komisija, *URSSAF* un Francijas valdība turpretī uzskata, ka šāda darbība nav pieņemama, jo tā neļautu novērst iespējamās pasākuma pret konkurenci vērstās sekas, tieši pretēji, tā uzsvēra Kopienas tiesību pārkāpumu, jo tā paplašināja to personu, kuras atbrīvotas no nodevas maksāšanas, loku un līdz ar to arī atbalsta saņēmēju loku. Komisija uzskata, ka *Boiron* būtu jāizvēlas obligāti tāda darbība, kas paredz, ka valstij ir jāatgūst atbalsts, kas ir nelikumīgi piešķirts vairumtirgotājiem.

33. Es savukārt vispirms norādu, ka Tiesai jau ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli par lūgumiem atlīdzināt summas, kuri pirmajā brīdī varētu likties līdzīgi tiem, kas ir šīs lietas pamatā.

34. Kā jau es to norādīju, Tiesa tik tiešām ir precizējusi, ka gadījumā, ja atbalsts tiek piešķirts nodokļu atlaides formā, "obligāto iemaksu maksātāji *ne*var paļauties uz to, ka nodokļu atlaides, kuras saņem citas personas,

ir valsts atbalsts, lai izvairītos no minētās iemaksas maksāšanas" [13] vai "lai saņemtu to atmaksu" [14].

35. Līdzīgā gadījumā ne jau pats nodokļu pasākums, kas izriet no dalībvalsts likumīgu pilnvaru īstenošanas nodokļu jomā, bet gan konkrētiem nodokļu maksātājiem piešķirtās nodokļu atlaides ir atbalsta pasākums, kas ir pretrunā ar Kopienas normām par atbalstiem [15].

36. Tātad tieši šo nodokļu atlaidi un tikai šo nodokļu pasākuma aspektu ir jāapstrīd tiem prasītājiem, kuri norāda uz atbalsta esamību. Tiesa līdz ar to ir nospriedusi, ka šādā gadījumā konkurences traucējumi vienmēr ir jānovērš, atgūstot piešķirto atbalstu, un arī norādīja šīs atgūšanas noteikumus: "valsts iestādēm vienkārši [būtu] [..] jāveic nepieciešamie pasākumi, ar kuriem atbalsta saņēmējiem liek samaksāt summas, kuru apmērs atbilst tiem nelikumīgi piešķirtā nodokļu atvieglojuma apmēram" [16].

37. Šī konkrētā lieta tomēr atšķiras no tā, kas tikko ticis aprakstīts.

38. Valsts tiesību aktos, ar ko ieviesa nodevu par tiešo pārdošanu, tā nav paredzēta kā vispārpiemērojama nodeva (noteikta ar likumu), kuru vienlaicīgi papildina (arī nelikumīgs) dažu uzņēmumu atbrīvojums no nodevas. Tieši otrādi, runa ir par "neproporcionālā" veidā uzliktu maksājumu, t.i., nodevu, kura ir uzlikta vienīgi dažiem uzņēmējiem (farmācijas laboratorijām) un nevis citiem uzņēmējiem, kuri konkurē ar pirmajiem (vairumtirgotāji), lai kompensētu to maksājamos nodokļus.

39. Tādējādi konkrētais gadījums attiecināms uz pavisam īpašu situāciju; situāciju, kurā, kā Tiesa to tāpat ir norādījusi spriedumā lietā *Ferring* (šī punkta pārējā daļa netiek apstrīdēta), apstrīdētā nodeva tika ieviesta par galveno mērķi ar nevienlīdzīgu attieksmi nodokļu jomā izraisīt neproporcionālu nodevas uzlikšanu abām uzņēmumu grupām.

40. Patiešām no 1997. gada 19. decembra likuma projekta (kā arī no *Conseil constitutionnel français* [Francijas Konstitucionālā padome] lēmuma) skaidri izriet, ka vienīgi farmācijas laboratoriju īstenoto tiešo pārdošanu aplikšana ar nodevu bija paredzēta, lai

13 — Iepriekš 7. zemsvītras piezīmē minētais spriedums lietā *Banks*, 80. punkts; mans izcēlums. Skat. šajā pašā nozīmē 2000. gada 9. marta spriedumu lietā C-437/97 *EKW* un *Wein & Co.* (*Recueil*, I-1157. lpp., 52. punkts) un 2000. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-36/99 *Idéal Tourisme* (*Recueil*, I-6049. lpp., 20. punkts).

14 — 2005. gada 27. oktobra spriedums apvienotajās lietās no C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un no C-321/04 līdz C-325/04 *Nazairdis* u.c. (Krājums, I-9481. lpp., 44. punkts).

15 — Par šo punktu skat. it īpaši ģenerāladvokātes Štiksas-Haklas [*Stix-Hackl*] 2005. gada 14. jūlija secinājumus iepriekš 14. zemsvītras piezīmē minētajā lietā *Nazairdis* u.c., 38. punkts.

16 — 1993. gada 10. jūnija spriedums lietā C-183/91 Komisija/Grieķija (*Recueil*, I-3131. lpp., 17. punkts).

ieviestu vairumtirgotājiem daudz labvēlīgāku nodokļu sistēmu, tādējādi kompensējot ar konkurenci saistīto neizdevīgo stāvokli, kas, pēc Francijas likumdevēja domām, izrietēja no sabiedriskā pakalpojuma pienākuma uzlikšanas šīm personām [17].

41. Šajā gadījumā tātad tas nav pirmais noteikums, ar ko likumīgi tiek ieviesta nodeva, kā arī nav otrā noteikuma, ar ko nelikumīgi piešķir atbrīvojumus no minētās nodevas. Tieši pretēji, tieši šis noteikums, ar ko uzliek nodevu, iespējami ir nelikumīgs, jo tas ir pieņemts tādā veidā, lai piešķirtu konkurences priekšrocību konkrētiem uzņēmumiem, kas nav šīs nodevas maksātāji. No tā izriet, ka tieši (tikai) vienas uzņēmumu kategorijas neproporcionāla aplikšana ar šo nodevu nosaka to, vai pastāv iespējamais atbalsts.

42. Šādos apstākļos man šķiet, ka principā nepastāv šķēršļi, lai šiem uzņēmumiem būtu iespējas apstrīdēt nodevas likumību kompetentajās valstu tiesās un lūgt tās atmaksāšanu.

43. Šķiet, ka šo risinājumu netieši apstiprina judikatūra attiecībā uz aplikšanu ar tā sauktajiem netiešajiem nodokļiem, t.i., gadījumos, ja nelikumīgu valsts atbalstu veido līdzekļi, kas iegūti no speciāli ar šo mērķi ieviesto nodevu (šeit, konkrēti, netiešajai nodevai) piešķirtajām subsīdijām par labu konkrētām personām. Šajā nolūkā uzņēmumu veiktās iemaksas šādos gadījumos ir valsts atbalsta pasākuma finansēšanas veids.

44. Šajā sakarībā jāatgādina, ka iepriekš minētajā spriedumā apvienotajās lietās *Van Calster* u.c., kuru norāda arī prasītāja pamata prāvā, Tiesa ir apstiprinājusi, ka "līdzko atbalsta pasākums, kurš veido finansējuma *neatņemamu sastāvdaļu*, ir ticis ieviests, ignorējot paziņošanas pienākumu, valstu tiesām ir principā jāizdod *rīkojums* par nodevu vai īpašu iemaksu, kas speciāli ieviestas, lai šo atbalstu finansētu, atmaksu" [18]. Tiesa uzskata, ka vienīgi tādā veidā ir iespējams atjaunot *status quo ante* gan attiecībā uz uzņēmumiem, kuri nelikumīgi ir saņēmuši atbalstu, gan arī attiecībā uz tiem, kuri bija spiesti finansēt šo nelikumīgo atbalstu [19].

45. Līdz ar to, tāpat kā attiecībā uz netiešajiem nodokļiem, manuprāt, arī šajā lietā var konstatēt tiešu un nepieciešamu saikni (vai pat patiesu identitāti) starp nodevu un

17 — Skat. iepriekš 2. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Ferring*, 19. punkts. Skat. tāpat arī iepriekš 12. punktu.

18 — Iepriekš 10. zemsvītras piezīmē minētais spriedums apvienotajās lietās *Van Calster* u.c., 53. un 54. punkts. Mans slīpinājums.

19 — Skat. par šo punktu 2003. gada 27. novembra spriedumu apvienotajās lietās C-34/01 un C-38/01 *Enirisorse* (*Recueil*, I-14243. lpp., 44. un 45. punkts).

nodokļu priekšrocību [20]. Priekšrocība, kas iespējams selektīvā kārtā piešķirta vairumtirgotājiem, izriet, kā es jau to biju uzsvēris, no neproporcionālas aplikšanas ar 1997. gada 19. decembra likumā noteikto nodevu, jo tieši konkrētu uzņēmumu neproporcionāla aplikšana ar šo nodevu, iespējams, ļauj rasties relatīvi labvēlīgākai situācijai attiecībā pret uzņēmumiem, kuri nav tās maksātāji.

46. Citiem vārdiem, nodevas uzlikšana farmācijas laboratorijām un vairumtirgotāju neaplikšanu ar to ir divas Francijas pasākuma, ar kuru šī nodeva ieviesta, neatņemamas daļas.

47. Bet tas nav vēl viss. Turklāt jāatzīmē, ka, lai gan netieši, tomēr arī farmācijas laboratoriju veiktās iemaksas ietekmē vairumtirgotāju saņemtā atbalsta nozīmīgumu. Priekšrocība, ko tie gūst no viņu konkurentu aplikšanas ar apstrīdēto pasākumu, ir patiešām apgriezti proporcionāla šīs nodevas apmēram, ņemot vērā, ka ir skaidrs — jo nodeva ir lielāka, jo nozīmīgāka ir ar konkurenci saistītā priekšrocība, kuru iegūst šīs nodevas nemaksātāji uzņēmumi.

48. Līdz ar to pretēji Komisijas un *URSSAF* apgalvotajam minēto nodevu var uzskatīt par neatņemamu un obligātu atbalsta pasākuma sastāvdaļu, jo, atgādināšu, tieši neproporcionālās aplikšanas ar šo nodevu ieviešana 1997. gadā radīja vairumtirgotājiem ar konkurenci saistītu priekšrocību un tādējādi izraisīja konkurences traucējumus attiecīgajā nozarē.

49. Bet, ja runa ir par tieši tādu gadījumu, man šķiet, ka prasītājas pamata prāvā minētais risinājums, kura būtība ir novērst nodevas sekas (pateicoties ar nodevu aplikto uzņēmumu veikto iemaksu atmaksāšanai) varētu būt īpaši iedarbīgs līdzeklis, lai atjaunotu *status quo ante* [21].

50. Tādējādi, novēršot nodevas sekas, notiktu vienīgi atgriešanās pie situācijas, kas pastāvēja pirms minētās nodevas ieviešanas, t.i., situācijas, kurā pret vairumtirgotājiem un laboratorijām nebija atšķirīgas attieksmes nodokļu jomā.

51. Turklāt, ja neproporcionāla aplikšana ar nodevu ir nelikumīgs atbalsts, es par pārliecinošu uzskatu *Boiron* izvirzīto apgalvojumu,

20 — Par saiknes starp nodevu un atbalsta pasākumu pamata būtiskumu skat. 2005. gada 13. janvāra spriedumu lietā C-174/02 *Streekgewest* (Krājums, I-85. lpp., 22. un turpmākie punkti).

21 — Atgādināšu, ka es jau biju apskatījis šo iespēju savos secinājumos, kas sniegti iepriekš 2. zemsvītras piezīmē minētajā lietā *Ferring*, 22. un 23. punkts.

ka akti, ar kuriem Francijas iestādes saņēmušas (vienīgi) farmācijas laboratorijām nelikumīgi uzliktas iemaksas, ir nelikumīgi.

52. Šajā sakarībā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru "valstu tiesām jāgarantē attiecīgajām personām, kas atsaucas [uz valsts varas iestāžu EKL 88. panta 3. punkta nezināšanu], ka no tā izrietošās visas sekas tiks ņemtas vērā saskaņā ar viņu valsts tiesisko regulējumu gan attiecībā uz *atbalstu ietekmējošā pasākuma likumību*, gan uz finansiālā atbalsta atgūšanu, kas ir piešķirts, neievērojot šo noteikumu vai pagaidu pasākumus" [22].

53. Šīs valsts tiesneša pilnvara un pienākums darboties, lai aizsargātu šī lietas dalībnieka tiesības, izriet, kā zināms, no tiešās EKL 88. panta 3. punkta ietekmes [23]. Un, kā tas ir ļoti labi saprotams no nupat minētās rindkopas, tas liek valsts tiesnesim veikt visus juridiskos pasākumus, ko viņa valsts likumi dod tā rīcībā, lai panāktu lietas dalībnieku aizsardzību.

54. Ņemot to visu vērā, es nesaskatu iemeslu, kas esošajos pavisam īpašajos šīs lietas apstākļos traucētu valsts tiesai aizsargāt nelikumīga atbalsta skartos uzņēmumus, ieviešot tādu atmaksāšanas pieteikumu, kādu iesniedza *Boiron*.

55. Turklāt pretēji Francijas valdības, *URSSAF* un Komisijas apgalvotajam man šķiet, ka šis risinājums nepastiprinātu nelikumību, palielinot pasākuma saņēmēju skaitu par sliktu uzņēmumiem — apstrīdētās nodevas maksātājiem. Tieši pretējais man šķiet pareizi. Šis risinājums novestu līdz to uzņēmumu skaita, kurus skāra attiecīgais atbalsts, samazināšanai, un tādējādi samazinātu neproporcionālas aplikšanas ar nodevu piemērošanas jomu un attiecīgi tās pret konkurenci vērstās sekas.

56. Pirmkārt, jāatzīmē, ka Tiesas lēmums, ar ko atļauj apstrīdētās nodevas atmaksu, iespējami būtu arī norāde citām farmācijas laboratorijām, kuras uzskata sevi par aizskartām attiecīgā piešķirtā atbalsta dēļ. Jebkurš brīdinātais uzņēmējs varētu rīkoties tā, kā to izdarīja *Boiron*, lai atgūtu kļūdaini samaksāto nodevu.

22 — 1991. gada 21. novembra spriedums lietā C-354/90 *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires et Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, ko sauc par "Saumon" lietu (*Recueil*, I-5505. lpp., 12. punkts); mans slīpinājums. Skat. arī 1996. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-39/94 *SFEI* (*Recueil*, I-3547. lpp., 40. punkts).

23 — Skat. 1973. gada 11. decembra spriedumu lietā 120/73 *Lorenz* (*Recueil*, 1471. lpp., 7. punkts).

57. Tāds risinājums man tomēr galu galā šķiet piemērotāks procedūras ekonomisko apsvērumu dēļ, jo tas mazāk apgrūtinātu atbildīgo personu, kuras skāruši strīdīgā nelikumīgā atbalsta pasākumi, tiesību aizsardzību tiesā. Pretējs risinājums, kuru iesaka Komisija, patiesībā būtu *Boiron* iesniegtās atmaksāšanas pieteikuma noraidījums un nepieciešamība šim uzņēmumam no jauna vērsties valsts tiesās, lai tās dotu rīkojumu kompetentām valsts iestādēm dzēst ar atpakaļejošu datumu apstrīdētās uzņēmumu, kuri iesākumā nebija nodevas maksātāji, iemaksas. Tādējādi ir grūti noliegt, ka šis risinājums padarītu apstrīdētās nodevas radīto pret konkurenci vērsto seku novēršanu daudz sarežģītāku, apgrūtinošāku un nenoteiktāku. Un tas viss vēl jo vairāk tāpēc, ka ar 2002. gada 20. decembra likumu Francijas valsts iestādes nolēma atcelt šo nodevu tā vietā, lai to attiecinātu arī uz vairumtirgotājiem.

58. Tāpēc man šķiet svarīgi precizēt, ka, ja valsts tiesai būtu jāorientējas šeit ieteiktajā virzienā, tai būtu jādod rīkojums atmaksāt nevis visas *Boiron* veiktās iemaksas, bet gan tikai to iemaksu daļu, kas pārsniedz tā dēvētās papildu izmaksas. Kā Tiesa nosprieda iepriekš minētajā spriedumā lietā *Ferring*, iespējamā priekšrocība, ko nelikumīgi saņēmuši vairumtirgotāji, atbilst nevis iemaksu kopējai summai, kuru valsts atteikusies saņemt, bet gan tikai summai, kura pārsniedz uzņēmumu segtās papildus izmaksas, kas saistītas ar tiem uzliktajiem valsts sabiedrisko pakalpojumu pienākumiem [24].

59. Tā tātad būtu daļa no veiktajām iemaksām, kas atbilst attiecīgajai norādītajai pārmaksai par sabiedriskā pakalpojuma pienākumiem, kas ir nepamatots nodokļu maksājums farmācijas laboratorijām un nelikumīga priekšrocība vairumtirgotājiem.

60. Tātad valsts tiesnesim jāpārliecinās, pirmkārt, vai pastāv kāds atbalsta elements vairumtirgotājiem piešķirtajā nodokļu samazinājumā, un, otrkārt, jānosaka pēc iespējas precīzs apmērs. Šajā sakarā es tikai atgādinu, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Altmark* Tiesa precizēja, ka līdzko uzņēmumi, kuriem uzlikta sabiedriskā pakalpojuma pienākuma veikšana, nav izvēlēti valsts pasūtījuma procedūrā, nepieciešamās kompensācijas apmērs jānosaka, pamatojoties uz tādu radušos izmaksu analīzi, kuras vidēja lieluma labi

24 — Arī citi nosacījumi, kas izriet no sprieduma lietā *Ferring* un no 2003. gada 24. jūlija sprieduma lietā C-280/00 *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg* (*Recueil*, I-7747. lpp., 83.–93. punkts), ir izpildīti. Spriedumā lietā *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg* Tiesa ir formulējusi nosacījumus, kas ir jāizpilda, lai iemaksu atmaksāšana uzņēmumam, kam noteikti sabiedriskā pasākuma pienākumi, netiktu uzskatīta par valsts atbalstu: 1) uzņēmumam, kas gūst labumu, ir jābūt noteiktam sabiedriskā pasākuma pienākumiem, un šiem pienākumiem ir jābūt skaidri noteiktiem; 2) parametriem, uz kuru pamata tiek aprēķināta atmaksa, ir jābūt noteiktiem jau iepriekš objektīvi un pārskatāmi; 3) atmaksa nedrīkst pārsniegt to apjomu, kas ir nepieciešams, lai segtu nepieciešamās izmaksas sabiedriskā pasākuma pienākuma izpildei, ņemot vērā ar to saistītos ienākumus un saprātīgu peļņu; 4) ja izvēle nav veikta saskaņā ar publiskā iepirkuma procedūru, atmaksas apjoms ir jānosaka, pamatojoties uz vidēji liela labi vadīta uzņēmuma izmaksu, veicot minētos sabiedriskos pienākumus, analīzi.

vadīts un apgādāts ar attiecīgiem līdzekļiem uzņēmums nepieciešamo sabiedriskā pakalpojuma pienākumu prasību izpildei, ņemot vērā ar tām saistītos ienākumus, kā arī saprātīgu minētās izpildes peļņu [25].

61. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, es piedāvāju Tiesai atbildēt uz *Cour de cassation* uzdoto pirmo jautājumu, ka Kopienu tiesībām nav pretrunā tas, ka farmācijas laboratorijai, kas ir tādas iemaksas, ko paredz 1997. gada 19. decembra likuma 12. pants, maksātāja, ir tiesības atsaukties uz to, ka vairumtirgotāju neaplikšana ar šo maksājumu ir valsts atbalsts, lai atgūtu to daļu no pārskaitītās summas, kas veido vairumtirgotāju nelikumīgi iegūtās ekonomiskās priekšrocības.

Par otro jautājumu

Ievada piezīmes

62. Apstiprinošas atbildes gadījumā uz pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā Tiesai, vai Kopienas tiesības ir pretrunā ar tādām valsts tiesību normām, ar kurām uzliek pieprasījuma iesniedzējam, kas atsaucas uz uzņēmumiem piešķirtās kompensācijas par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu raksturu (šajā gadījumā vairumtirgotājiem piešķirtais nodokļu samazinājums), pienākumu pierādīt, ka šī kompensācija pārsniedz izmaksas, kas rodas no šiem uzņēmumiem noteikto sabiedrisko pakalpojumu pienākumu izpildes.

63. Uzdodot mūs interesējošo jautājumu, iesniedzējtiesa vispirms min Francijas Civilkodeksa 1315. pantu, saskaņā ar kuru "tam, kas pieprasa pienākuma izpildi, tas arī ir jāpierāda". Turklāt tā uzsver, ka atbilstoši jaunā Civilprocesa kodeksa 9. pantam katram lietas dalībniekam ir jāpierāda saskaņā ar likumu fakti, ar kuriem pamatoti tā apgalvojumi.

64. Piemērojot šos tiesību noteikumus — turpina *Cour de cassation* — tieši personai, kura iestājas pret valsts pasākumu, ir jāpierāda, ka tas ir valsts atbalsts saskaņā ar Līgumu. Līdz ar to lietās par valsts atbalsta pasākumiem personām, kurām ir noteikti valsts pakalpojuma pienākumi, prasītāja pienākums būtu pierādīt, ka nosacījumi, kas izslēdz atbalsta esamību, nav izpildīti (īpaši

25 — Iepriekš 24. zemsvītras piezīmē minētā sprieduma 93. punkts.

tie, kas ir noteikti spriedumā lietā *Altmark*[26]).

65. Visbeidzot iesniedzējtiesa atgādina, ka jaunā Civilprocesa kodeksa 10. pants paredz tiesnesim iespēju pēc savas iniciatīvas noteikt, ka jāveic visi likumīgi pieņemami izmeklēšanas pasākumi. Tomēr tā atgādina, ka šis noteikums sniedz valsts tiesnesim tikai tiesības rīkoties un nenosaka tam pienākumu aizstāt informācijas, kura ir prasītāja rīcībā, iespējamo nepietiekamību.

66. Šī iemesla dēļ *Cour de cassation* jautā Tiesai, vai šajā lietā minētie valsts tiesību akti ir uzskatāmi par nesaderīgiem ar Kopienu tiesībām, jo tie ir pierādījumu noteikumi, kuru rezultātā šo tiesību aizsardzība tiks padarīta par praktiski neiespējamu vai ārkārtīgi grūtu.

Vērtējums

67. Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Kopienu tiesiskā regulējuma neesamības gadījumā katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jānosaka kompetentās tiesas un jāreglamentē tiesvedības procesuālie noteikumi, kas ir paredzēti to tiesību aizsardzībai, kuras lietas dalībniekiem rodas no Kopienu tiesībām, tomēr, pirmkārt, šie noteikumi nedrīkst būt mazāk labvēlīgi par tiem, kas attiecas uz līdzīgām iekšēja rakstura prasībām, un, otrkārt, tie nedrīkst padarīt praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu to tiesību īstenošanu, kas izriet no Kopienu tiesību sistēmas[27].

68. Pārejot pie iesniedzējtiesas norādītajiem valstu procesuālajiem noteikumiem, jānorāda, ka šīs normas nav nekas cits kā noteikumi, ar ko atbilstoši tiesību pastāvīgajam vispārējam principam nosaka, ka personai, kura vēlas tiesā atsaukties uz savām tiesībām, ir jāpierāda tie faktiskie apstākļi, ar kuriem tā pamato savu lūgumu, kas ir bieži vien ar slaveno latīņu teicienu *ei incumbit probatio qui dicit, non qui negat* izteikta norma[28].

26 — Skat. iepriekš 24. zemsvītras piezīmi.

27 — Citu starpā skat. 1976. gada 16. decembra spriedumu lietā 33/76 *Rewe/Landwitschaftskammer für das Saarland* (*Recueil*, 1989. lpp., 5. punkts), 1983. gada 9. novembra spriedumu lietā 199/82 *Amministrazione delle finanze dello Stato/San Giorgio* (*Recueil*, 3595. lpp., 12. punkts) un 2002. gada 24. septembra spriedumu lietā C-255/00 *Grundig Italiana* (*Recueil*, I-8003. lpp., 33. punkts). Valsts atbalstu jomā skat. iepriekš 22. zemsvītras piezīmē minēto spriedumu lietā *Saumon*, 12. punkts, un 1989. gada 2. februāra spriedumu lietā 94/87 Komisija/Vācija (*Recueil*, 175. lpp., 12. punkts).

28 — Par šī principa spēkā esamības skaidru atzīšanu arī Kopienu procesuālajos noteikumos skat. Pirmās instances tiesas 1990. gada 10. maija spriedumu lietā T-117/89 *Sens*/Komisija (*Recueil*, II-185. lpp., 20. punkts). Tāpat arī skat. Tiesas 1988. gada 28. jūnija spriedumu lietā 3/86 Komisija/Itālija (*Recueil*, 3369. lpp., 13. punkts) un 1989. gada 5. oktobra spriedumu lietā 290/87 Komisija/Nīderlande (*Recueil*, 3083. lpp., 11. un 20. punkts).

69. Tātad ir jāuzdod jautājums, vai šis pamata princips šajā gadījumā var radīt pārmērīgās grūtības prasītājam tiesvedībā, kāda tā ir šajā lietā.

70. Var noteikti piekrist *Boiron* un Komisijai par to, ka dažreiz var izrādīties grūti uzņēmuma, kurš tiek uzskatīts par valsts atbalsta saņēmēju, konkurentam pierādīt, ka kompensācija pārsniedz papildu izmaksas par sabiedriskā pakalpojuma pienākuma izpildi. Informācija par uzņēmuma vadības izmaksām parasti ir strikti konfidenciāla.

71. Tomēr, iepazīšanās ar jauna Francijas Civilprocesa kodeksa atbilstīgajiem nosacījumiem atklāj, ka valsts tiesnesim ir dota liela brīvība, lai veiktu visus izmeklēšanas pasākumus, kas ir noderīgi, lai iegūtu informāciju strīda atrisināšanai.

72. Iesniedzējtiesa pati ir norādījusi, ka jaunā Civilprocesa kodeksa 10. pants ļauj valsts tiesnesim, ja viņš to uzskata par vajadzīgu, izdot rīkojumu pēc savas iniciatīvas veikt visus likumīgu atļautos izmeklēšanas pasākumus.

73. Turklāt kā *URSSAF* to pareizi uzsver savā rakstā, jaunā Civilprocesa kodeksa 143.–146. pants atļauj tiesnesim izdot rīkojumu, it īpaši pēc viena lietas dalībnieka lūguma, veikt izmeklēšanas pasākumus jebkurā tiesvedības brīdī, ja tas uzskata, kas tā rīcībā nav pietiekami daudz informācijas sprieduma pieņemšanai. Šo pasākumu starpā tiesnesis var izdot rīkojumu lietas dalībniekiem vai tiesas procesā iesaistītajai trešai personai iesniegt kādu aktu vai dokumentu (jaunā Civilprocesa kodeksa 138. pants).

74. Līdz ar to, pamatojoties uz šiem noteikumiem, es uzskatu, ka valsts tiesnesim pastāv reāla iespēja iejaukties gan pēc kāda lietas dalībnieka lūguma, gan pēc savas iniciatīvas, izdodot rīkojumu veikt nepieciešamos izmeklēšanas pasākumus, lai tādā veidā pārvarētu iespējamās grūtības, kas ir radušās lietas dalībniekam, lai iesniegtu konkrēta veida pierādījumus (piemēram, pierādījumus par konkurenta vadības izmaksām).

75. Turklāt jāatgādina, ka nosacījumiem, kurus Tiesa izvirzīja iepriekš minētajā spriedumā lietā *Altmark*[29], lai noliegtu atbalsta esamību izskatītajās lietās, ir kumulatīvs

29 — Skat. iepriekš 24. zemsvītras piezīmi.

raksturs. Līdz ar to prasītājam ir tikai jāpierāda, ka viens no nosacījumiem nav izpildīts, lai valsts tiesnesis secinātu, ka minētā kompensācija ir valsts atbalsts Līguma nozīmē. Tomēr, ja patiešām reizēm prasītājam rodas grūtības pierādīt, ka pakalpojuma sniedzējam izmaksātā kompensācija pārsniedz izmaksas saistībā ar sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu, man nešķiet, ka tādas pierādījuma iesniegšanas grūtības ir iespējamas, ja ir jāpierāda viena no trīs spriedumā lietā *Altmark* norādīto nosacījumu neizpilde.

76. Piemēram, jāatzīmē, ka ceturtais nosacījums nosaka, ka kompensācija ir jāizvērtē, veicot to izmaksu analīzi, kuras varēja rasties vidēji lielam uzņēmumam sakarā ar minēto pakalpojumu īstenošanu. Šī pieprasītā nosacījuma analīze man nešķiet tāda, kas prasītu piekļuvi konfidenciāla rakstura datiem, kas varētu būt pieejami tikai uzņēmumam valsts atbalsta saņēmējam vai valstij. Tieši pretēji, šāda veida analīzei nepieciešamie dati ir parasti tādi, kurus uzņēmumam, kas darbojas vai kam ir nolūks darboties attiecīgajā tirgus nozarē, vajadzētu zināt.

77. Visbeidzot jāpiebilst, ka es neuzskatu par pārliecinošu Komisijas apgalvojumu, ar kuru tā minēto pierādījumu kvalificē kā "negatīvu pierādījumu", un ka līdz ar to būtu normāli to attiecināt uz dalībvalsti vai domājamo valsts atbalsta saņēmēju. Arguments man šķiet centrēts tikai uz terminoloģijas jautājumu. Man šķiet, ka visus faktiskos apstākļus, par kuriem *Boiron* jāiesniedz pierādījumi iesniedzējtiesā, var tāpat kvalificēt kā pozitīvus faktiskos apstākļus: pārmērīga kompensācija attiecībā pret ar sabiedriskiem pakalpojumiem saistītām izmaksām, pakalpojuma sniedzēja ekonomiskas priekšrocības esamība utt.

78. Ņemot vērā iepriekš minēto, man nešķiet, ka valsts tiesību vispārējie noteikumi par pierādījuma pienākumu — no iesniedzējtiesas minēto noteikumu teksta — ir tādi, kas padara par "praktiski neiespējamu vai pārmērīgi grūtu" lietas dalībnieka no Kopienu tiesībām par valsts atbalstu iegūto tiesību aizsardzību.

79. Līdz ar to es piedāvāju Tiesai atbildēt uz otro jautājumu, ka Kopienu tiesības nav pretrunā ar valsts tiesību aktiem, ar ko pieprasījuma iesniedzējam, kas atsaucas uz uzņēmumiem piešķirto kompensāciju par sabiedriskā pakalpojuma pienākuma izpildi kā valsts atbalstu, nosaka pienākumu iesniegt pierādījumu, ka šī kompensācija pārsniedz šī uzņēmuma izmaksas sakarā ar sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas pienākuma izpildi.

V — Secinājumi

80. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, es piedāvāju Tiesai atbildēt uz *Cour de cassation* iesniegtajiem prejudiciālajiem jautājumiem šādi:

1) Kopienu tiesībām nav pretrunā tas, ka farmācijas laboratorijai, kas ir tādas iemaksas, ko paredz 1997. gada 19. decembra Likuma Nr. 97-1164 par sociālā nodrošinājuma finansējumu 1998. gadam 12. pants, maksātāja, ir tiesības atsaukties uz to, ka vairumtirgotāju neaplikšana ar šo maksājumu ir valsts atbalsts, lai atgūtu to daļu no pārskaitītās summas, kas veido vairumtirgotāju nelikumīgi iegūtās ekonomiskās priekšrocības;

2) Kopienu tiesības nav pretrunā ar valsts tiesību aktiem, ar ko pieprasījuma iesniedzējam, kas atsaucas uz uzņēmumiem piešķirto kompensāciju par sabiedriskā pakalpojuma pienākuma izpildi kā valsts atbalstu, nosaka pienākumu iesniegt pierādījumu, ka šī kompensācija pārsniedz šī uzņēmuma izmaksas sakarā ar sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas pienākuma izpildi.